

דבר תורה לפרשת השבוע
פרשת בהעלותך – שגרה של שמחה
הרב גור גלון
ישיבת הר ברכה

המדרש דורש את סמיכות פרשיית קורבנות הנשיאים בחנוכת המשכן, שמופיעה בסוף פרשת נשא, למצוות העלאת הנרות, המופיעה בתחילת פרשת בהעלותך (רש"י במדבר ח, ב):

לָמָּה נִסְמְכָה פְּרִשְׁת הַמְּנוֹרָה לְפָרְשַׁת הַנְּשִׂיאִים?

לְפִי שְׂשֻׁרָאָה אַהֲרֹן חֲנַפֵּת הַנְּשִׂיאִים – חֲלָשָׁה דְעֵתוֹ, שְׁלֵא הָיָה עִמָּהֶם בְּחִנְכָּה, לֹא הוּא וְלֹא שְׂבִטוֹ.

אמר לו הקדוש ברוך הוא: חז"ל, שלף גדולה משלחם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות. ויש לשאול: מה הקשר בין קורבנות הנשיאים לבין המצווה הגדולה והמופלאה של העלאת הנרות? נראה להסביר שהתורה רואה בחנוכת הנשיאים אירוע מכונן, חד פעמי, אדיר ומרגש – כפי שאפשר ללמוד בין היתר מהפסוקים הרבים שהקדישה לכך. לעומתו, העלאת הנרות היא עבודה יום-יומית, שגרתית.

על כך אומר הקב"ה לאהרון: "שלך גדולה משלהם". עם כל הכבוד לאלו שהם בבחינת "יש קונה עולמו בשעה אחת", ועם כל ההערכה לרגעי שיא גדולים, לרגעים של ניסיון קשה, לרגעים של מסירות נפש – יש חשיבות גדולה יותר בעבודה היום-יומית, השגרתית. להיות עובד ה' יום-יום, שעה-שעה, דקה-דקה, מתוך מאמץ ועמל – זה דבר הרבה יותר גדול!

שתי סיבות לדבר: האחת היא שהשגרה היא רובם הגדול של החיים. הקב"ה נותן לנו חיים ארוכים לפעול בהם, והדברים הגדולים יותר נבנים מעשייה יום-יומית. השנייה היא שאותם רגעים גדולים של מסירות נפש מגיעים מתוך הבניין הנפשי שנבנה יום-יום.

אולי אפשר לפרש את אמירת הקב"ה לאהרון – "שלך גדולה משלהם" – כך: דווקא משום גדולתו האדירה של אהרון, לא טוב שייקח חלק ברגעים הגדולים והמרגשים האלה. הם עלולים לפגוע חלילה בשמחה של השגרה ובעוצמתה. הצורך באירוע של חנוכת המשכן הוא רק למי שאינו יכול להיכנס פנימה ולחוות את הקודש הפנימי, אך מי שזוכה להיכנס בקביעות פנימה למשכן, אינו זקוק לכך. הוא יודע להדליק יום-יום.

איך שומרים על הרגש?

יש כאן עומק נוסף. הקב"ה מוסר לאהרון תפקיד גדול ומורכב: לדאוג להבעיר אש קודש יום-יום. זוהי עבודה קשה מאוד: איך מצליחים שלא להישחק?

נהוג לומר שכל ההתחלות קשות, אבל אני אומר שההמשכים הרבה יותר קשים. ההתחלות טומנות בחובן קסם המיוחד רק להן: יש משהו קסום בתחושת ההתחדשות, בפעם הראשונה שאנו עושים משהו. השאלה הגדולה היא איך מצליחים שלא להתרגל ולהירדם, אלא להמשיך להיות בהתלהבות ואפילו להגביר אותה?

התשובה פשוטה מאוד: ככל שמעמיקים, ולא נפגשים רק עם הדבר החיצוני – כך ההתלהבות לא רק שאינה יורדת, אלא עולה. לא תמיד יהיה לכך ביטוי חיצוני כמו בהתחלה, אבל זה יהיה הרבה יותר עמוק.

בכל יום נישואין, אשתי ואני צוחקים כיצד חשבנו שהרגש החביב שחשנו בחתונה הוא שיא האהבה. בכל שנה שעוברת, הקשר בינינו מתחזק, ההיכרות בינינו מעמיקה, היצירה המשותפת מתרחבת והולכת; עוד ועוד נימים נקשרים ויוצרים קרבה עמוקה ומשמעותית יותר ויותר.

זה נכון לקשר זוגי, וזה נכון לכל דבר משמעותי שהאדם עושה בחייו. אם מתמקדים בפנימיות ולא בצד החיצוני, אזי החזרתיות והזמן גורמים להעמקת המשמעות של הדבר.

הנשיא ועם הארץ

רעיון זה מופיע בספר יחזקאל, המתאר את ההבדל בין עם הארץ לבין הנשיא בבואם למקדש. ההדרכה לעם הארץ היא (יחזקאל מו, ט):

וּבְבֹא עִם הָאָרֶץ לִפְנֵי ה' בְּמוֹעֲדִים: הֲבֵא דָרְךָ שֶׁעַר צִפּוֹן לְהַשְׁתַּחֲוֹת – יֵצֵא דָרְךָ שֶׁעַר נֶגֶב, וְהֵבֵא דָרְךָ שֶׁעַר נֶגֶב – יֵצֵא דָרְךָ שֶׁעַר צִפּוֹן; לֹא יָשׁוּב דָרְךָ שֶׁעַר אֲשֶׁר בָּא בוֹ.

החסיד יעב"ץ, בפירושו לפרקי אבות, מבאר כי התפיסה של עם הארץ היא חושית-חיצונית: הוא אינו מכיר בערכו של בית המקדש, כי אם על פי ממדיו החיצוניים המרשימים. בבואו דרך שער הנגב הוא מתפעל עד מאוד, אך אילו יותר לו לצאת מן השער אשר ממנו בא, הוא כבר לא יתלהב:

כִּי הִקְפִיד ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁלֹּא יִרְאֶה הַשֶּׁעַר ב' פְּעָמִים, כִּן יִשְׁוֶה בְּעֵינָיו לְשֶׁעַר בֵּיתוֹ, וְקִירוֹת הַבַּיִת וְקִירוֹתָיו. וְכֵן זֶה מִפְּנֵי כִּי אֶהְבֵּת עִם הָאָרֶץ הַיְתֵה מֵצַד הַדְּמִיוֹן לְבַד, וְלָזֶה תִּגְדַּל מִתְחַלָּה וְתִמְעַט לְבִסוּף.

אך הנשיא – יש לו הדרכה אחרת (שם ח):

וּבְבֹא הַנְּשִׂיא: דָרְךָ אוֹלָם הַשֶּׁעַר יְבוֹא, וּבְדַרְכּוֹ יֵצֵא.

עבור הנשיא, שאינו מקושר לחיצוניות של המקדש אלא למי ששיכן את שמו בבית הזה, כל פגישה היא מחברת ומרוממת. אין לו צורך בשינוי החיצוני. עליו כותב היעב"ץ:

אֲבָל הַנְּשִׂיא, שֶׁהַשְׁגָּתוֹ שְׂכֵלִית – לֹא יִצְטָרֵךְ לָזֶה, אֲבָל כֹּל שְׂיוּסָיו לְהַתְמִיד – תִּגְדַּל הָאֶהְבָּה בְּלִבּוֹ, וְלָכֵן יֵצֵא בְּדַרְכּוֹ אֲשֶׁר בָּא בוֹ.

שאלת השאלות היא: מה "מתדלק" את הקשרים שלנו? כאשר הקשר ניזון מן העולם הפנימי, אין אנו מאוימים עוד מן השנים החולפות. אדרבה, הזמן חושף עוד ועוד עומקים והלב נפתח לגילויים חדשים. השנים מיטיבות עם הקשר ואינן הופכות למצע לגעגועים מיואשים לעבר מופלא שהיה ואיננו.

זהו תפקידו של אהרון הכהן – להעלות כל הזמן את הנרות. כלומר – להבין את ערך עבודתו, למצוא בה הבנות וטעמים ולחדש את הקשר לאור האלוקי פעמיים בכל יום, בוקר וערב. זו העבודה הגדולה באמת.

על הפסוק "וַיַּעַשׂ כֵּן אֶהְרֹן אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה הַעֲלָה נִרְתִּיהָ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה", כותב רש"י: "להגיד שבחו שלא שינה". ונשאלת השאלה: מה השבח בכך? ברור שלא שינה, מדוע שינה? אלא שאהרון תמיד הדליק את הנרות באותה התלהבות, באותה תשוקה, ולא הפך את הדברים להרגל!

יהי רצון שנזכה לשמוח בחלקנו ולראות פעם אחר פעם שאשרינו, מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו.

בפרט בימים אלו, אחרי שקיבלנו את התורה בהתרגשות עצומה, בלילה מופלא של התמסרות ולימוד – עכשיו הוא הזמן לחזור וללומדה יום-יום, תמידים כסדרן.